

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Duminea, F6ia, candu concedu ajutoriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri externe 16 fl. v. a. pe unu anu s6u 40 doidiaceri, or 3 galbini mon. sunat6ria. Se prunuma la postele c. r., si pe la DD. correspondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s6u mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 47.

Braslovu, 28/16 Iuniu, 1865.

Anulu XXVIII.

MONARCHIA AUSTRIACA. TRANSILVANIA.

Pregatiri la dieta.

Apropianduse timpul pentru readunarea reprezentantiei Ard6lului in dieta, avemu strinca oblegaminte a trage de timpuriu luarea aminte asupra obiectului oelu mai grandiosu, cu care se va ocupa diet'a viitoria, adeca asupra impartirii tieriei. Amu cetitu si auditu multe critice asupra proiectului regimului (publ. Gazet'a Nr. 51 1864). Unii dicu, ca cele 9 municipia din acestu proiectu n'au mediuni firesci, ca nu sunt asemenea de mari croite neci cu privintia la teritoriu neci la numerulu poporatiunii, ca municipiulu Sibiiului ocupa insule imprasciate preste tota tier'a, ca cum s'ar planui a se proiecta o sasime din ea, ca sasimea si secuimea si concentra prea bine teritorii nationali, pre candu romanimea din care se taiara odata partes adnexae se mai imparte 6r' fora a i se lasa prospectu de viatia politica nationala ca la sasi si secui concentrata, in urma, ca ar fi mai cu scopu a face o impartie la s6u dupa vointia declarata a comunitatiloru, s6u o impartie la fora neci unu respectu la nationalitati numai dupa cerint'a topografica si a inlesnirii administratiunii si comunicatiunii ce lega interesele poporului cu emporiale seu centrele comerciale ale municipialoru scl.

In diversitatea ac6sta de pareri, fora a mai cauta si la operatele comisiunii respective, ne aflamu provocati a publica urmat6rea suplica, care taia in tota impartirea tieriei, si din care vomu mai ved6 si frica, dar' si naturala atragere a necesitatii, care lega pe multe locuri de stravechile sale vetre si corpuri, cu cari se afla imbinate si contiesute interesele lor si pentru viitoriu.

Suplic'a comunitatii **Morareni** (Monosfalu) din districtulu Naseudului cu privire la nou'a impartire a tieriei perl6sa in s6dinti'a dietale din 5 Sept. 1864 Nr. protoc. dietale 746.

Inalta Dieta Transilvana! Dupa cum neamu convisu din proieptulu regimului despre nou'a impartire a tieriei, care s'a publicatu si prin foile publice, patri'a n6stra ar' fi de a se imparti in 9 municipia, dintre care numai 2 se vedu a fi facute corespondiet6re unui scopu, care scopu se vede si din numirea acelor.

Acele 2 municipia sunt alu Sibiiului si alu Odorheiului, din a caroru formare se vedea, ca inaltulu regimu la tota impartirea n'a avutu aceea de scopu, ce dorea poporulu transilvanu, adeca usiorarea administratiunii si respectarea celoru 4 natiuni regnicolare, s6u deca nu se potea ambe aceste fora de a se neindreptati un'a s6u alt'a, apoi se fi proieptatu impartirea tieriei numai cu respectu la usiorarea administratiunii si fora celu mai pucinu respectu la nationalitati. — Ci scopulu se vede a fi fostu ca se faca in Transilvani'a o ti6ra mare sas6sca statat6ria cea mai mare parte din romani si unguri, si o ti6ra si mai mare secuiesca, ing6tiandu in aceea preste 90 de mii de romani, care impartire deca s'ar' primi de legislatiune, apoi cu aceea pentru patria nu s'ar face alta decatu s'ar arunc6 intre natiuni unu maru nou de c6rta, si de ura perpetua, impedecatoriu de prosperitatea si imbunatatirea s6rtei patriei si a pop6reloru ei. —

Deca s'ar fi respectatu gruparea nationalitatiloru pentru tote 4 natiunile, si s'ar fi facutu nu 9 ci numai 4 municipia nationale, intre cari se se impartia cele 4 natiuni regicolari fratiesce, si majoritatea roman6sca se nu se incorpore la sasu, ungru, et vice versa, ci fiacare sasu s6u (majoritate sas6sca se se ti6na de municipiulu sasescu, cea roman6sca fia ori si unde de municipiulu romanescu, ungurulu de celu ungrescu etc.; apoi nou'a impartire a tieriei ar' arat6 unu scopu comunu egalu pentru tote 4 nationalitatile, era nu in fav6rea natiunii sasesci si secuiesci se se impla patri'a de insule, si pe natiunea magiara si romana se o tractese de subordinata celoru d6ue de mai susu, si pentru aceste d6ue, se remana numai aceea, ce nu iau plaoutu sasului si secuului de a incorpor6 la municipiulu seu.

Mai incolo trebuie se fia intristatoriu pentru natiunea magiara si romana si aceea, ca pentru aceste 2 natiuni nu s'a aflatu in Transilvani'a nici o palma de locu, care se se botese de ti6ra ungresca s6u roman6sca, ci dupa ce din unguri si romani s'a incorporatu in tier'a secuiesca, si mai cu sama in cea sas6sca atatia, cati voru fi de lipsa pentru a face drumurile si a da recrutii de lipsa pentru intregu municipiulu, apoi din ce a mai remasu, s'au mai facutu unele municipia fora vreuna col6re nationale, si de totu neproportionate facia cu marimea municipiulu sasescu si secuescu. —

La arondarea municipialoru acestora fara col6re nationale, deca s'ar fi luat in consideratiune celu pucinu usiorarea administratiunii, ori celu pucinu referintiele de mai nainte, si interesele prin cari sunt legate unele comune de unu centru, apoi bateru intr'o privintia s'ar fi multiamitu poporulu, inse tote aceste nu s'au respectatu, si mai cu sama in locu de comitatulu Turdei, care 6r' necorespondiet6riu administratiunii usi6re, s'a formatu municipiulu Reginului, care pentru administratiune nici cu o jota nu e mai corespondiet6riu decatu celu stersu alu Turdei. —

Comun'a n6stra Morareni, care mai unu seculu s'a administratu dela Naseudu, apoi in cei doi ani trecuti dela Bistritia, si din anulu 1861, eara dela Naseudu, acuma fora nici o cauza bine cuventata s'a ruptu de catra Naseudu, si s'a incorporatu la celu mai necorespondiet6riu municipiu alu Reginului, unde nici in cei 12 ani ai absolutismului nu ne-amu aflatu nici o multiamire, si de aci incolo inca nu speramu, ca p6te nearu ambl6 mai bine, pentru ca noi ca fosti granitari romani precum credemu si neamu camu si convinsu, totudeuna amu fostu unu spinu in ochii celoru lalte surori natiuni ale patriei, si asia causele n6stre la deregatorie straine — precum nearu fi si a Reginului, — ori nu s'ar lu6 de locu inainte, s6u deca s'ar lu6, totudeuna s'aru tract6 numai ca pruncii de o mama vitrega.

Afara de acestea noi intr'o suta de ani, catu amu fostu legati de Naseudu, neamu formatu la olalta fonduri scolastice, cari se administra din Naseudu, ba in anii trecuti amu facutu legaturi n6ue cu Naseudulu spre a infienti6 acolo mai multe institut6 de invetiamentu si crescere, la care cu toti amu contribuitu, — sc6lele n6stre comunale au fonduri separate, cari asemenea se administra din Naseudu prin unu comitetu pusu de noi. — Noi toti fostii granitari aveamu unu fondu mai nainte cu numirea de fondu de montour, si acuma de stipendii pentru intregulu fostu regimentu, care inse in veci nu e ertatu a se imparti; acestu fondu asemenea se administra prin comitetulu din Naseudu. —

Muntii asia numiti revindicati de pre teritoriulu fostului regimentu alu Naseudului s'a induratu Maiestatea S'a afara de vro cativa ai da fostiloru granitari comulative in proprietate, a caroru suprainspectiune asemenea se p6rta din Naseudu, care giurstarte ne lega si mai tare de Naseudu. — Suprainspectiunea sc6leloru n6stre se p6rta din Naseudu, si dascalii inca din Naseudu ni i capatamu; — mai multe realitati din Naseudu menite pentru scopuri scolastice s'au predatu in proprietatea tuturoru comuneloru granitiere, prin urmare comun'a n6stra e si proprietaria in Naseudu, si fondulu proventeloru, care pana acum se administr6 de erariu, contribue pentru noi la sc6l'a normale din Naseudu, — apoi la adunarile comitetului diferiteloru fonduri granitieresci comun'a n6stra in totu anulu celu pucinu de 2 ori trebuie se tramita reprezentantii sei scl. —

Atatea sunt catusiile cu care suntemu noi legati de Naseudu, si credemu ca totu patriotulu bine sentitoriu si curatu la anima va recunosce, ca numai unu dusimanu alu culturai poporului romanu, numai unulu care iubesc6 ur'a intra frati, si care inca totu e patrunsu de principiulu — ca pe romanu se 'lu impedeci de a av6 si a pot6 frecuenta sc6le — dicemu — va recunosce, ca numai unu atare omu va afla cu cale de a se rumpe comun'a Morareni si Rusimuntii de catra municipiulu Naseudului, si a se incorpora la unu municipiu, care nu are nici viitoriu, ba nici locu centralu de D6mne adjuta. —

Pentru aceea dară noi, că reprezentanții comunali basati pe motivele de mai sus, îndrăznim a ne rogă prin ablegatul nostru, că Înaltă Dieta, — care credem, ca consta din fiii patriei, cari cu impartirea cea nouă voru înaintarea binelui comunu, — se se indure, a lasa comună Morareni și mai încorporata cu municipiul Naseudului, și fiindu ca amu observatu, ca unii aspiranti la derogatorie în municipiul Reginului, au și începutu a agitá pre la noi cu beuturi, și încerca a seduce pe unii poporeni nepriceputi, că se se dechiare, ca se indestulescu cu încorporarea la municipiul Reginului; așa mai încolo ne rogăm că Înaltă Dieta se se indure a nu respectá atari dechiarari urmate din spiritulu celui necuratu, și cumperati prin beuturi. —

Sig. Morareni etc. urmédie subscrierile. —

Resultatulu desbaterilor asupra §-lui 13.

În Nru. 45 deduserăm statulu cestiunii privitoru la § 13 alu constituțiunii din 26 Fauru. Acum se cuvine a ne face cunoscuti cu proieptele respectivei comisiuni parlamentare, scopulu caroru este modificarea acelu §. Acea comisiune propuse următoarele doua proiepte și anume la loculu antaiu:

„Cas'a deputatoru își respica convingerea sa:

1. Cumca dreptulu ei constituționalu de a conlucra prin invoirea sa la totu felulu și la fiacare actu de legislatiune prin § 13 alu legii fundamentale de statu din 26 Fauru 1861 de spre reprezentanți'a imperiului nu e desfiintiatu, prin urmare cas'a deputatoru protesta în contra oricarei esplicatiuni séu aplicatiuni a citatei determinatiuni din constituțiune, opuse acestui dreptu;

2. Cumca § 13 alu legii fundamentale din 26 Fauru 1861 despre reprezentanți'a imperiului în tiesetur'a sa de acum se póte aplica numai în casuri întetietóre (urgente) și la împregiurari trecátóre (transitórie), și ca orice dispusetiune luata pre temeulu citatei determinatiuni constituționale cu încetarea casului specialu pentru care se luase, încéta ei ea.“

La loculu alu doilea vine urmatorulu proieptu de lege, alu carui scopu este a ridica orice îndoiéla și temere în viitoru:

„L E G E

privitória la § 13 alu legii fundamentale din 26 Fauru 1861 despre reprezentanți'a imperiului.

La propunerea ambeloru case ale senatului Meu imperialu și în consuetu cu articulu 1 alu Diplomei Mele imperateasci din 20 Octobru 1860 și cu § 12 alu legii fundamentale din 26 Fauru 1861 despre reprezentanți'a imperiului Eu cu privire la § 13 alu acestei din urma aflu cu cale a decreta precum urmésa:

Pre candu senatulu imperialu nu este adunatu, regimulu pe temeulu § 13 alu legii fundamentale din 26 Fauru 1861 despre reprezentanți'a imperiului are dreptulu de a emite numai decrete urgente, neprevédute în legi și nelovitóre în legile fundamentale de statu, sub respunsetatea întregului ministeriu și cu putere provisorie de lege. Orice dispusetiune legislativa de natur'a acésta isi perde puterea sa, déca aceeași nu va fi încuviintata de catra celu mai deaprópe senatu imperialu conchiamatu dupa emiterea aceleiasi.“

Desbaterile asupra acestoru doua proiepte decursera doua dile, adica în 14 și 16 Iuniu. Spatiulu unei foi periodice mici nu lasa a impartasi nici macar esinti'a dupa oum se cuvine a unoru desbateri atatu de interesante, din cauza ca aceleasi coprindeu cateva cóle mari tiparite. Destulu atata, ca dupa o lupta parlamentara prea frumósă în 16 pe la 3^{1/2} óre dupa amiédi proieptele se pusera la votu nominalu, pre care'lu cerú dn. Schuler-Libloy. Proieptulu dintaiu esplicatoru fu priimitu cu 107 în contra la 44 voturi.

Dintre ardeleni cati era de facia votara pentru proieptu: Alduleanu, Branu de Lemeny, Buteanu, Filtsch, Gull, Manu, Moga, Obert, Popea, Puscariu, Schuler-Libloy, Teutsch, Trauschensfels, Zimmermann. În contra votara: Friedenfels, Lászloffy, Moldovanu, Popasu, Popu, Reichenstein.

Proieptulu alu doilea, adica celu de lege se priimi cu 102 în contra la 48 voturi. Acésta diferintia de voturi resultá de acolo, ca într'aceea deputatulu Begna, care mai înainte votase cu „Nu,“ esise din sala, eara deputatii Desfours, Kuenburg et Wenisch, cari mai înainte votasera în contra, acum pentru; eara deputatii Juzyczynski, Koubasiuk, Kuziemski, Polowy, Puscariu, Simonovicz, Tarzanowski, Trauschensfels mai antaiu votasera pentru, acum votara contra. — Acésta diferintia de pareri se nascú mai vertosu de acolo, antaiu ca multi deputatii fii de ai natiuniloru apasate se temu,

ca déca se va lua corónei orice potestate discretionaria și se va da totulu în manile parlamentului, deputatii natiuniloru și mai naintelibere, autonóme, luminate, bogate, voru face earasi cu natiunile mai înainte apasate orice voru vrea ele, ca adica maioritatile parlamentare înca au datu esemplé de unu despotismu și chiaru de tirania spaimantátóre și fiorósă, precum de es. dietele Poloniloru în contra Ruteniloru, dietele Ungaroseculoru și ale Sasiloru în contra Romaniloru, conventele nationale din Franci'a, parlamentulu Angliei în contra Irlandiei și asié mai încolo. Altii din contra tienu, ca déca Corón'a voiesce în adeveru a protege și scuti pre cei slabi în contra celoru tari, apoi totu deauna sta în deplin'a ei potestate de a respinge cutare legi nedrepte, apasátóre, tirane și a nu le sanctiuna. Mai sunt și cativa deputatii cari sustienu, ca bine este cá § 13 se sufere o prefacere, nu inse acum, ci numai dupa o regulare definitiva a trebiloru ungurenesci, (déca nu și aceloru italianesci) deadreptulu prin midilocirea Corón'e, precum eata ca se și facú prim'a încercare în Transilvani'a, eara estimpu în Croati'a și Ungari'a fara întrevenirea senatulu imperialu. În urma mai sunt altii, cari în adeveru nu pricepu, pentruce acelu § 13 se fia odata esplicatu și protestatu, apoi dupa aceea și modificatu, adica de ce cas'a deputatoru se nu fia fostu indestulatu numai cu unulu din acelea doua proiepte, candu ele — la parerea lor — dicu și contienu totu acelea idei și precautiuni.

Cu tóte acestea legea înca se priimi cu maioritate de $\frac{2}{3}$ adioa în consuetu cu § 14 din legea fundamentala dela 1861. Atat'a numai, ca din cei 343 membrii ai senatulu imperialu cati aru trebui se fia facia dupa § 6, apoi au fostu 151 inși, adica cu 192 mai pucini decatu aru trebui se fia dupa lege. Adeveratu ca dupa regulamentulu casei un'a suta membrii sunt de ajunsu pentrucá se póta decide în orice cestiune, ceea ce de es. în Angli'a înca se întempla adesea mai alesu vér'a, candu multi deputatii sunt siliti a si vedé de economi'a și de alte trebi ale lor; în Austri'a inse o asemenea procedura parlamentara ar poté deveni pentru unele tieri și popóre fórte periculósă.

E s t r a s u

din repertulu comisiunei insarcinate din partea adunarei generale a Asociatiunii natiunali Aradane, tenute în Aradu la 22/10 Maiu 1865, cu preliminarea bugetulu pe anulu 1865/6.

P. alu 10. Luandu comisiunea în socotintia trist'a divergintia, ce se afla în ortografiile propuse pana acum de gramatiicii romani, ma chiaru și în ortografi'a urmata de cele trei Asociatiuni romane, din Transilvani'a, Bucovin'a și Aradu, luandu în socotintia urmarile pré daunóse, ce resulta de aici pentru înaintarea limbei și literaturii natiunali, care divergintia în locu de a soadé, totu mai cresce pe di oe merge; éra de alta parte condusa de dorulu ferbinte de a vedé statorita odata un'a sistem'a ortografica basata pe principie sanetóse, și chiaru pentru acea comuna în catu s'ar poté pentru toti romanii, ceea ce ar' fi unu factoriu potinte alu consolidarii nóstre natiunali, precum și alu înaintarii limbei și alu literaturii romane; și considerandu în urma, ca pentru delaturarea acestui inconvenientu daunosu, aceste trei Asociatiuni au și detorinti'a și competinti'a, — propune, ca on. adunare generale se insarcine directiunea, a se pune în comunicatiune cu celelalte doué Asociatiuni ale nóstre din Austri'a, adeca cu cea Ardeléna și cu cea Bucovinéna, pentru de a deputá fiacare din sinulu seu cate doi séu déca s'ar afla de lipsa și mai multi barbati, și pentru casulu de împedecare a vreunui din aceia, și unu suplinte, ómeni de specialitate, dar' nepreocupati de neci un'a sistema, cá acestia adunanduse la loculu ce se va defige la tempulu seu prin contielegere comuna, dupa o recensiu și cernere matura a diverseloru sisteme ortografice ivite pana acum, se încerce statorirea unei ortografii, carea ar' fi mai corespundietória firei și geniului limbei romane, precum și necesitatei intereseloru nóstre natiunali, carea ortografia apoi se se adópte și folosésca de Asociatiunile nóstre în tóte publicatiunile și operatele lor, se se introduca în tóte scólele, institutele, și peste totu în cercurile vietiei nóstre natiunali, și prin urmare se se recomende și înaltulu regimu pentru introducere în oficiu; — nepotenduse sperá pe alta cale vre una contielegere în acést'a privintia; éra tempulu și loculu conferintieloru tienende de comisiunea, ce s'ar deputá de cele trei Asociatiuni ale nóstre în acést'a cauza atatu de momentósă, se se faca de tempuriu cunoscuta prin organele literarie, cu acea dechiaratiune, ca laudatele Asociatiuni ar' dori ferbinte, ca și unii barbati de specialitate din celelalte tiere romane, din propriulu indemnu séu delegati din

partea corporatiunilor concerninti, se se infacisiese si se ie parte la acele conferintie, spriginindu astfelu nobil'a nisuintia a acestoru asociatiuni, de a aduce odata conformitate in ortografi'a romana. Pentru casulu, deca intentionat'a comisiune s'ar poté infintiá nainte de viitóri'a nóstra adunare generale, direptoratulu se se impoteresca a alege si a delegá elu insui pe reprezentantii acestei asociatiuni la acea comisiune. — Subscris'a comisiune neindoiduse neci pe unu momentu, oa acést'a propunere a sa, ce are onóre a o substerne judecatei mature a on. adunari generali, se va luá de aceeasi in consideratiunea ce o merita, prelimina cá spese de caletoria si in-tretienere pentru barbatii, ce se voru deputá din senulu acóstei Asociatiuni, dupa recerintia pana la 400 fl. — séu eventualminte, deca acést'a propunere nu s'ar poté realisá sub decursulu anului cur. 1865/6, prelimina de reserva spre realisarea aceluasi scopu pe anulu venitoriu 200 fl. Arádu in 23/11 Maiu 1865. — V. Babesiu m. p. presedintele comisiunei. — Justinu Popfiiu m. p. referintele; — Stefanu Adamu m. p. comembrulu comisiunei.

Cine nu va imbraiosia cu tóte braciae acésta initiativa? Ma dorinti'a nóstra merge si mai departe. Uniformitatea in scriere e atatu de subordinata necesitatii celei mai urgente de a se compune unu dictionariu etimologicu, in care se se fipsese si ortografi'a tuturoru diceriloru si particuleloru limbei, incatu ni se pare, ca fora de acésta fipsare e preste potintia, cá se se póta ajunge pedeplinu scopulu acestei dorintie generali nationali. Deacea amu dori, cá inclitele nóstre Reuniuni se primésca si deslegarea acestei dificultati intr'una, prelungindu terminulu lucruriloru intrunite si resolvandu si spesele necesarie pentru cá se se midiuocésca una uniformitate ortografica basata pe ajutoriulu ce lu póte da unu atare dictionariu la verce scriitoriu. Atunci, si numai atunci vomu fi si noi de credintia, oa vomu scrie uniformu. Spesele mari?! Ele se nu speria pe inclitele Reuniuni dela acésta intreprindere, oa-ce vediendu romanii cei zelosi, ca actiunea Reuniuniloru nóstre in obiectulu acestu de urgenta necesitate s'a facutu seriósá, voru concurge si ei cá particulari anumitu cu ajutória banesci si pentru scopulu acesta deosebi si si pentru imultirea fonduriloru Reuniuniloru cu mai mare zelu si abnegare. — Nu poturamu trece cu vederea cele de susu publicate din „Conc.“ fora a ne exprime nemarginit'a nóstra bucuria, si consimtiulu si resolvirea multora spre a da nutrimentu intreprinderii acesteia de multu preadorite, care o asteptamu, cá se se faca catu mai curundu trupu. —

Brasiovu 25 Iuniu n. Têrgulu nostru de tíera tienutu in septeman'a trecuta a fostu unulu din cele mai rare in felulu loru. Multime nenumerala de têrgoveti si totusi daravera fórte pucina. Caus'a acestei abnormitati fu, ca cea mai mare parte a têrgovetiloru venise spre a vinde la alti, pentrucá punendu man'a pe bani, apoi se póta si ei cumpara; eara fiindoa partea mai mare nu avea ce se vendia, ómenii era siliti a se re'ntórce pre la casele loru numai cu mangáirea oa au vediutu si ei turgulu. Vite cornute se adusera in numeru precum nu se mai vediu de multu, ci in diu'a dintai pretiurile ce se dá era de bajocura, eara a dou'a si a trei'a di cea mai frumósá parchia de boi, pe care nainte cu doi, trei ani ai fi datu 200 fl. v. a., o póteai cumpara cu 125 a 130 fl., eara o vaca buna cu 20 fl. v. a. Cai inca era in numeru insemnatoru, inse mai totu de Ardélú, din carii s'au vendutu multi destulu cu pretiuri moderate, candu din vitele mari cornute se vendura numai 1100 capete. Vendierea in manufacture a fostu fórte ticalósá; multi ómeni adica au mai inceputu a'si trage mesurele si a nu mai cumpara de catu lucruri neaparatu trebuintióse. Acésta impregiurare invatia pre negutiatorii de manufacture si fabricate, cá ei inca se traga marfa multu mai pucina dela Vien'a si se se mai ferésca a'si ingropa creditulu numai pentrucá se aiba de unde da si ei la locuitori totu pe creditu, incarcandu'si Prim'a not'a si Maistrulu cu multe mii, candu totusi aru potea sci din capulu locului, ca pre unele nu le voru mai scóte in veci. Mai in scurtu, noua ni se pare asié, ca o sama de ómeni au inceputu a cunósce ce insémna a pastra si a nu prada (ear' alti alérga totu spre perire).

De si ploile reci au tienutu si pe aici vreo doua septemani, totusi acestea patru dile din urma mai calduróse au fostu in stare de a indrepta multu campurile, in catu tocma si papusioiulu incepù a'si mai veni in fire si se crede, ca voidu Ddiu, unu secerisiu de midilocu totu vomu avé.

— Ceea ce mai observaramu la têrgulu acesta fu, ca a-stadata tocma si ómeni beti se vediura mai puoini de catu mai naiute; eara cersitori de cei mai gretiosi, carii nicairi in

Europ'a nu sunt suferiti a se arata in publicu, cu bube scar-nave si puturóse, cum si schiopi si ologi inca nu era atatu de multi oá pana aci, in catu se pare ca politia locala totu va fi mai luatú ceva mesure spre a tiené departata inca pre cét'a orbiloru si a ologiloru veniti din Secuimea vecina, carii de patru ani incóce ne tienea calea regulatu cá si inainte de an. 1848. Óre candu vomu ajunge si noi, cá fiacare comuna se fia strinsu indatorata a'si ingriji de cersitorii, bubosii, paraliticii si schilavii sei, si earasi candu vomu vedé bisericile romanesci scutite in dumineci si in serbatori inca de imbuldiél'a nerusinata a mai multoru cersitori, carii deca aru fi visitati cum se cade, s'aru afla nesmintitu sanatosi cum si tari destulu, pentrucá se'si póta castiga subsistinti'a vietii prin lucrulu maniloru sale. Comun'a Brasiovului cheltuesce pe fiacare anu mai multe mii pentru infrumsetiari de luosu; ar fi odata timpulu a ingriji mai bine atatu de curati'a oatorva ulitie mai strimte si puturóse cá si cele din Iasi séu din Bucuresci, cum si pentru o casa de lucru (Arbeitshaus), in care se se adune toti lenesii perde-vara, carii ambla taindu caniloru frundie, apoi se punu séu pe cersite, séu pe furate séu pe insielate. Comun'a mai imparte preste anu cateva mii inca si la asié numitii saraci rusinosi (verschämte Armen, mai toti sasi); amu voi se aflamu, dupa care criterii si in ce proportiuni se impartu acei bani. . . .

Fagarasiu 20 Iuniu n. La intrebarile puse despre capitalulu bratiatoru am onóre a ve respunde si eu, de si numai in scurtu pre catu adica'mi ajunge sciinti'a si puterea. In districtulu Fagarasiulu capitalulu bratiatoru este nu numai de ajunsu, ci inca si prisosesce, ceea ce se póte adeveri cu multimea de paspórte care se dau la barbatii si la femeii de trecu in vecin'a tíera romanésca incependu din Aprile pana dupa se cere, la sapatu de papusioiu, la cositu, strinsu de fenu si seceratu, dupa care apoi cei mai multi ear' se re'ntorcu in tíera nóstra la vetrele loru, mai alesu ca pe siesurile cele intinse din districtele Romanati, Vlaso'a etc. nu le priiesce nici aerulu, nici ap'a si nici mancarile, in catu numai unele persóne remanu pe acolo si mai anumitu la Campungu, Târgoviste, eara cate unele trecu si la Bucuresci, pentrucá se multiésca poporimea suburbiiloru celoru puturóse locuite de tóte adunaturile tieriloru, séu se suplinesca cá si secuii si secuincele pe tiegani cei emancipati in 1856/7. Cumca pre la noi bratiata munoitóre sunt de ajunsu si inca prisosescu, se póte cunósce si din urmatórele simbrii si respective pretiuri, care s'au platitu in 1863 si se platescu si acum, adica

1 di de aratu la semanatura de 1 galéta mare de Ardélú, fara mancare v. a. fl. 1 cr. 40.

1 de lucru la sapatu de papusioi, cu mancare „ — „ 16.

„ „ la cósá, totu ou mancare „ — „ 40.

Un'a miie caramida, 1 miie tiagla (olane) de coperitu, 1 stanjinu cubicu de pétra costa totu cate v. a. fl. 10, eara 1 bute de varu*) costa 3 fl. uneori si 4 fl. v. a., eara 1 stanjinu nemtiescu de lemne 5 fl. v. a.

In dilele acestea ploióse mai multi lucratori ne capatandu de luoru traiescu cá vai de ei, pentruca ne oocënduse papusioiulu in anulu trecut, multe familii au inceputu a cumpara la bucate inoa din postulu pasciloru. Tieranii nostri aru avea vitisióre de vendutu; inse pretiulu acestora pe la noi ajunse de bajocura, in catu de es. vac'a cea mai frumósá o poti cumpara cu v. a. fl. 16—18. Numai bivolii si bivolitiele de soiu bunu s'au vendutu in dilele acestea binisioru, pentruca nisce speculanti au venitu cá se adune vero doua mii capete, pentrucá se le scótia la Besarabi'a, si asié cei carii tienu vite de acestea, au capatatu ceva banisiori.

Gránatiile nóstre sunt frumóse, fenu inca va fi destulu, numai papusioiulu s'a ingalbinitu de receli si a datu ou crescerea indereptu; eara papusioiulu ce se aduce din tíera vecina fiindu amestecatu celu de 1864 cu de celu vechiu, este fórte nesanosu. Bine ar fi candu tieranii de acum s'ar deda cá se manance si ei pane mai multa, fréméntata si cópta bine, séu de gráu séu de secara, ca oricum, panea da putere mai multa decatu mamalig'a, eara eu credu ca nici vinarsulu n'ar prapadi atatea puteri omenesci, deca s'ar bea pe mancaru mai bune, eara nu pe taritie si coceni. M. A.

Sibliu. Mai. S'a c. r. apost. cu resolutiune preinalta din 10 Iuniu a. c. a binevoitu a lasa in stare de odihna pe consiliariulu r. gubernialu Pavelu de Dunca, pe lunga

*) Asié se numesce in o parte mare a tierii nóstre mesur'a, cu care se vinde varulu nestinsu. Acea mesur'a face ca la 22 ferdele ardelene. Red.

aratarea preanaltei recunoscintie pentru laudaverele si priintioasele servitii, ce le facu in restimpu de multi ani

Naseudu 12 Iunie. Reservandu'mi pentru alta data a comunicá on. publicu cetitoriu despre tóta starea districtului acestuia, despre pasii, cu cari am inaintatu sub nou'a administratiune, despre starea institutiunii scolare, a moralitatii, a activitatii bracialoru celoru vertóse ale locuitorilor, despre spiritulu de intreprinderi industriari, comerciali si speculative, despre starea si averea publica comuna si administrarea ei si mai vertosu despre simtiulu, ce lu nutrescu si grigi'a ce o póta locuitorii din acestu districtu pentru a'si inaltia generatiunea de facia si cele viitórie la unu gradu mai inaltu de cultura in toti ramii industriari, precum si in scientiele mai inalte, cu care singure se póte castigá o garantia de securitate pentru fericirea viitorului, cu care singure se potu redicá fortaretiele apararii dreptului si ale averii, me tiermurescu de astadata a ve comunicá nesce casuri triste casionate prin tempestati anormale. In dilele trecute au fostu pe aici mai multe ploii si ape mari, care causara dauna simtivera. In sambat'a Rosalieloru intre versatulu plóei si bubuitulu tunetului a detunatu intro casa in Lusca. Poterea fulgerului prefacu cas'a in cenusia si omori o muiere, éra unu fecioru alu aceiasi familie fú rapitu de torente si innecatu. Somesiulu in furiile s'alé e fórte stricatosu, cu tóte acestea maiestri'a omenésca bene aplicata l'ar' poté margini intre tiermii sei, facundu chiar' si navigaveru séu celu pucinu plutitoriu pentru benele si inviarea spiritului comerciantu alu Rocneniloru. — Dealtumintrelea Maiulu pe aici fú fórte caldu si inverstatu cu cate o plóia manósa, in catu campurile ni se invescura cu totu feliulu de plante; si cerealele, déca n'ar' fi cam rari, ar' fi oatu se póte de frumóse. Pomari'a inse nu apromite culesu. Lips'a de bucate se simtiesce necurmatu, fienduca lips'a baniloru e ne mai audita si se mai adauge si alta nenorocire, oa pretiurile viteloru au scadiutu atatu de tare, in catu ómenii nu se indura a 'si lapedá mediuloculu acestu de nutrire cu unu pretiu de batujocura si mai bine 'si omóra fómea cu laptarii.

Singur'a sperantia de a 'si ajudá locuitorii in tempi de acesti critici p'aici este crescerea viteloru in munti, cari candu li se-ar' angustá séu margini, li s'ar' luá totuodata si traiulu vietiei din gur'a celoru mai multe familii, ba potemu dice, ca a tuturoru locuitoriloru. — Luptele in caus'a muntiloru ne sunt mari, inse sperantiele in grati'a imperatésca inca nu ne sunt mici.

Post'a novissima ne aduce scirea din Ungari'a ca pretutindinea se intielegu comitetele de prin comitate pentru desemnarea candidatiloru la dieta, cu tóte, ca diurnalele oficiale asecura, cumca diet'a Ungariei nu se va deschide pana la Octobree.

Din Vien'a se scrie, cumca Mai. S'a c. r. apost. cu resolutiune din 9 Iunie a. c., pana candu se va ocupá pe calea legii postulu de custode alu corónei Ungariei, a benevoitu a denumi pe camerariulu si septemviru Antouu br. Ny á r y de cancellariu aulicu ungurescu.

— Fa'im'a despre cris'a ministeriala e nefundata, cu tóte ca cas'a deputatiloru in siedinti'a din 21 Iunie a facutu pe intregu ministeriu solidariu responsabilu. Dara ministeriulu a acceptatu si acésta responsabilitate.

„N. Fremdenblatt“ se confiscá, pentruca publicá unu art. in care recomanda pe Kaiserfeld cá min. de statu cá mai bunu decatulu celu de acum.

Din tierile esterne atingemu numai restaurarea aliantiei Angliei cu Franci'a in caus'a americana.

Din Romani'a cetimu in „Ref.“ ca camer'a a primitu legea, care impune nóua taosa asupra tutunuriloru, ceea ce comerciantii de tutunu au protestatu la senatu inchidiendus totu pravaliele. Tacsu la oc'a de tutunu se dice a fi 8 doidiaceri.

13345—1865.

1—3

Publicatiune.

Posidentii séu conserbatorii de bancnote, care suna pe moneta conventionala, cu atata mai tare se recerca a se grabi cu scimbarea loru la directiunea baneci nationale in Vien'a, ca-ci acea cu privire la insciintiarile urmate, dela prima Ianuariú 1867 incepundu numai e datoria a scimba séu rescumpara bancnotele sanatore pe moneta conventionala.

Vien'a in prim'a Maiu 1865.

Pipitz m. p., Gouverneur de Bank.

Miller m. p., Director de Bank.

Publicatiune de concursu.

La universitatea din Vien'a s'a facutu vacantu pentru unu medicu transilvaneanu unu stipendiu din fondulu vacinatiunii de 315 fl. v. a. si 63 fl. v. a. bani de quartiriu spre cualificarea unui june transilvaneanu de operatoriu chirurgicalu — pentru cursulu scolasticu de operatoriu de 2 ani, incependu din prim'a a lunei lui Octobree 1865.

Doritorii stipendiului acestui, carii trebuie se fia doctori de medicina, sunt obligati inca in lun'a lui Iuliu a. c. a depune ecsamenu din anatomi'a topografica la profesorulu de clinic'a chirurgicala a numitei universitati.

Supliceloru care sunt a se asterne celu mai tardiu pana in 15 Augustu a. c. la acestu reg. Gubernu, sunt a se alatura urmatoarele: testimonia despre susunumitalu ecsamenu, aretarea locului nascerei si locuintiei presente, a nationalitatii, a cunoscintiei limbeloru patriei, diploma despre gradulu de Doctoru de medicina si reversulu prin care se indetorédia dopa finirea cursului a oferi servitiulu seu de medicu celu mai pucinu in cursu de 10 ani patriei s'ale transilvane.

Sibiu 15 Maiu 1865.

3—3

Dela Guberniulu regescu alu Transilvaniei.

Nr. 417 — 1865.

2—3

Escriere de concursu.

Devenindu vacanta la scól'a capitala romana cu publicitate din opidulu Resinari o statiune de invetiatoriu, se deschide prin acést'a concursu spre ocuparea ei.

Cu acea statiune este impreunatu a) unu salariu anualu de 350 fl. v. a., b) bani de cortelu 16 fl. pe anu, si c) unu relutu de lemne de 16 fl. 80 cr. pe anu.

Competintii la acestu postu au a-si tramite cererile lora franco la opidulu subsemnatu (post'a din urma Sibiu) celu multu pana in 20 Iuliu 1865 st. n. si a documentá:

a) prin unu atestatu de botesu, ca sunt romani de legea greco-orientala;

b) prin atestate bune, ca au absolvatu celu pucinu gimnasiulu inferioru, cum si cursulu pedagogicu preserisu;

c) cumca mai sciu bine celu pucinu un'a din cele dóue limbi neromane ale patriei (german'a, magiar'a);

d) déca au mai implinitu undeva séu nu servitiulu de docente si cum?

e) cumca au dusu o viétia morala si au avutu portare politica nepatata.

Resinari, 12 Iunie 1865.

Oficiulu opidanu.

Nr. 416 — 1865.

2—3

Publicare de concursu.

La scól'a capitala romana din opidulu Resinari a devenitu vacanta statiunea de invetiatoria in clas'a fetitiloru, spre a carei ocupare se deschide prin acést'a concursu.

Cu acestu postu este impreunatu unu salariu anualu de 262 fl. 50 cr. v. a., unu relutu de lemne de 16 fl. 80 cr. si bani de cortelu in suma de 16 fl.

Domnele concurente voru avé, pre lenga cererea scrisa de man'a Domnieiloru, a dovedi prin atestate bune:

a) ca au dusu pana acum o vietuire nepatata in tóta privinti'a;

b) ca sciu citi si scrie bine romanesce, si

c) ca sciu totu feliulu de lucru muierescu de mana trebutoriu femeiloru nóstre si ca se precepu bine la invetiarea altor'a.

Cererile in acésta privire sunt a se indreptá franco catra oficiulu mai diosu insemnatu (post'a Sibiu) celu multu pana in 20 Iuliu 1865 st. n., de órece cererile mai tardiu sositu nu se voru poté luá in considerare.

Resinari, 12 Iunie 1865.

Oficiulu opidanu.

Cursurile la bursa in 27. Iunie 1865 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 18 cr. v.
Augsburg	—	—	107 „ — „
London	—	—	109 „ — „
Imprumutulu nationalu	—	—	74 „ 10 „
Obligatiile metalice vechi de 5 ‰	—	—	68 „ 95 „
Actiile bancului	—	—	797 „ — „
„ creditului	—	—	177 „ 50 „

Obligatiile desarcinarii pamentului in 21. Iunie 1865:
Bani 70.25 — Marfa 70.75

Redactoru respundietoru

JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui

JOANNE GÖTT.